

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ФИНАНСОВА ГРАМОТНОСТ ЗА НАЧАЛЕН ЕТАП НА ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението по финансова грамотност е насочено към изграждане на базисни знания, умения и отношения, свързани с:

- работата;
- финансите;
- управлението на парите;
- доходите и разходите;
- добрите навици;
- емоционалната интелигентност;
- предприемачеството и други.

С настоящата учебна програма се акцентира върху изграждане на финансова грамотност и компетентност, както и развитието на предприемаческа култура, съществена част от общообразователната подготовка на учениците. Учебната програма включва разнообразие от теми, проблеми и дейности, които изграждат и развиват различни знания, умения и отношения.

Във всеки урок с полезната и нова информация умело са преплетени елементи от други предмети, които спомагат изграждането и затвърждаването на основни ценности, изграждане на мироглед, обич към Родината и историята, личностно израстване, изграждане на отношение на отговорност към околната среда и много други. Това дава възможност на учителя да разгърне урока и да работи не само за финансовата грамотност на учениците, но да използва и надгражда изученото по другите предмети. Има много възможности за изграждане на междупредметни връзки.

Учебната програма помага за създаване на условия за генериране на идеи, тяхното обсъждане и вземане на решения. Използва се "учене чрез откриване", решаване на проблеми, на проучванията и на представяне на идеи. Изучават се финансови термини като пари, банка, банкомат, дебитна карта, семеен бюджет, приход, разход и други. Учениците осмислят придобитите знания за ролята на професиите и производството на стоки и услуги в контекста на обкръжаващата ги среда.

Учебната програма предоставя свобода при подбора на методи и средства за постигане на очакваните резултати и при конкретизирането на урочните теми. Тя може да се реализира в проекти, проучвания, в опитно изследователска работа във и извън класната стая, учебни екскурзии във фирма, посещение на работно място и др.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА

Области на компетентност	Знания, умения и отношения
Финанси	<ul style="list-style-type: none"> – Разбира необходимостта от финансови средства за изработването и закупуването на стоки и продукти. – Свързва изразходването на парите в семейството със задоволяването на неговите потребности и желания.
Предприемачество	<ul style="list-style-type: none"> – Разбира и оценява ролята на предприемачите за развитието на икономиката. – Описва качества на предприемачите. – Идентифицира ролята на предприемачите.
Труд и работна среда	<ul style="list-style-type: none"> – Свързва работата в екип с постигането на обща цел. – Разбира, че положеният труд се заплаща.
Професии	<ul style="list-style-type: none"> – Осъзнава важността на работата и професиите в общността. – Разбира, че в производството на стоки и услуги участват хора с различни професии.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
Парите в общността	<ul style="list-style-type: none"> – Разбира, че положеният труд се заплаща. – Разбира необходимостта от финансови средства за изработването и закупуването на стоки и продукти. – Посочва банката като предприятие за съхранение на пари.	<ul style="list-style-type: none"> – Пари – Банка – Банкомат – Дебитна карта
Работа и професии	<ul style="list-style-type: none"> – Разбира важността на работата и професиите в общността. – Свързва работата в екип с постигането	<ul style="list-style-type: none"> – Работа – Трудолюбие – Заплата

	<p>на обща цел.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Разбира, че в производството на стоки и услуги участват хора с различни професии. 	
Разходи	<ul style="list-style-type: none"> – Свързва изразходването на парите в семейството със задоволяването на неговите потребности и желания. – Осъзнава, че изразходването на пари за потребностите и желанията на семейството трябва да се планира. – Дава примери за движението на парите при размяната им със стоки или услуги. 	<ul style="list-style-type: none"> – Харчене – Фалит – Рециклиране
Доходи	<ul style="list-style-type: none"> – Разбира важността парите да се спестяват. – Познава основната услуга, която ползва. – Обяснява пътя на продуктите от производството до размяната и продажбата им. 	<ul style="list-style-type: none"> – Спестяване – Промоция – Цел
Обществени потребности	<ul style="list-style-type: none"> – Разбира връзката между лични и обществени потребности и начините за тяхното удовлетворяване. – Развива социално отговорно мислене. 	<ul style="list-style-type: none"> – Лихва – Благотворителна организация – Даряване
Семеен бюджет	<ul style="list-style-type: none"> – Познава елементите 	<ul style="list-style-type: none"> – Бюджет

	<ul style="list-style-type: none"> – на семейния бюджет. – Разграничава и групира доходите и разходите в семейния бюджет. – Изготвя и аргументира варианти на семеен бюджет. 	<ul style="list-style-type: none"> – Приход – Разход
Личен принос	<ul style="list-style-type: none"> – Определя и представя варианти на свой принос за увеличаване на доходите в семейството. – Изгражда добри навици, за да допринесе за увеличаване на доходите в семейството. 	<ul style="list-style-type: none"> – Навик – Дисциплина – Организиране – Планиране – Координиране
Умения за подкрепа на устойчивото развитие	<ul style="list-style-type: none"> – Демонстрира различни умения. – Познава местата, на които закупува основни стоки за дома. 	<ul style="list-style-type: none"> – Умение – Усъвършенстване – Талант
Потребности и желания	<ul style="list-style-type: none"> – Познава основна услуга, която ползва (сервиране, подстригване, ремонт) и др. – Развива добра емоционална интелигентност. 	<ul style="list-style-type: none"> – Емоция – Чувство – Емоционална интелигентност
Предприемачество	<ul style="list-style-type: none"> – Разбира и оценява ролята на предприемачите за развитието на икономиката. – Описва качества на предприемачите. – Идентифицира ролята на предприемачите. 	<ul style="list-style-type: none"> – Бизнес – Предприемач – Инженер

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

Учебната програма определят целите на обучението, учебното съдържание и резултатите от обучението.

Годишен брой часове за изучаване на предмета в начален етап – 34 часа

Препоръчително разпределение на часовете:

За нови знания: 50%

За затвърдяване на новите знания и за обобщение: 44%

За диагностика на входното и на изходното ниво: 6%

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Знанията на учениците се оценяват в процеса на практическа дейност чрез участието в дискусии, обсъждане на идеи и пр. В процеса на текущото оценяване могат да се използват разнообразни техники, включващи форми на рефлексия (писмена или устна), въпроси в хода на работата или дискусия, самооценка и взаимна оценка, които имат за цел както да дадат обратна информация на учителя, така и да подпомогнат учениците в тяхното учене. Крайното оценяване проверява резултатите от поставените самостоятелни или екипни задачи. За целта могат да се използват класически форми като кратки тестове за оценяване на разбирането на понятията или за степента на овладяване на дадено умение.